

History and Archaeology of South-Eastern Europe. From the Roman Period to the French Revolution, Trivent Publishing, Budapest

Protekla 2020. godina, osim pandemije i potresa, donijela je i neke novosti vezane uz organizaciju znanstvenoistraživačkih jedinica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Zavod za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu dobio je novog upravitelja, dr. sc. Damira Karbića, prethodno upravitelja samo Odsjeka za povijesne znanosti, a mjesto voditelja Odsjeka za povijesne znanosti i Odsjeka za arheologiju pripalo je akademiku Željku Tomičiću. Isprepletenost dviju sestrinskih znanosti rezultirala je i prvim zajedničkim poduhvatom Odsjeka za povijesne znanosti i Odsjeka za arheologiju. Riječ je o novoj seriji pod naslovom *History and Archaeology of South-Eastern Europe. From the Roman Period to the French Revolution*. Iz samog je naslova vidljivo da će serija obuhvaćati široki vremenski raspon kako bismo mogli udovoljiti našim budućim suradnicama i suradnicima. Serija će se ostvariti unutar Trivent Publishing.

Trivent Publishing komercijalna je izdavačka kuća iz Budimpešte, osnovana prije više od 25 godina, koja se bavi objavljivanjem akademskih knjiga. Posebno je čini to što su je stvorili ljudi iz akademske zajednice za ljude u toj istoj akademskoj zajednici s ciljem olakšavanja prenošenja i širenja znanja i spoznaja, ne samo u svoju korist već i u korist šire zainteresirane populacije. Zbog toga Trivent Publishing potiče publikacije s otvorenim pristupom (*open access*) kako bi najbolje odgovarale potrebama suvremene znanosti, te kako bi to znanje bilo dostupno širom svijeta.

Trivent služi akademskoj zajednici objavljujući recenzirane sveske posvećene akademskim, ali i terenskim istraživanjima. Glavni fokus je na objavljivanju knjiga iz općeg područja povijesti i specifičnog područja srednjovjekovnih studija, kroz njihov srednjovjekovni ogranak Trivent Medieval. Taj je ogranak sve obimniji i trenutno sadrži 11 serija knjiga o različitim temama, od povijesti umjetnosti do konjičke povijesti. Druga dva ogranka Trivent Publishing su Trivent Violence & Conflict i Trivent Ethics in Science & Technology, koji objavljuju knjige posvećene proučavanju filozofije sukoba i kriminologije (uključujući *Philosophical Journal of Conflict and Violence*), kao i bioetiku i primijenjenu filozofiju. Sjedište im je na budimskoj strani Dunava, u budimpeštanskom XI. okrugu. Detalji o njihovoj djelatnosti mogu se pronaći na mrežnoj poveznici: <https://trivent-publishing.eu/>

Trivent Medieval, kako je već naglašeno, najraznolikiji je dio poduhvata izdavačke kuće. Broji jedanaest serija koje obrađuju teme poput povijesti magije i religije, istočnoeuropske vizualne kulture i Bizanta, rodne povijesti, povijesti i umjetnosti, istraživanja o srednjem vijeku, mediteranske studije o antici i srednjem vijeku, papinstvu i kršćanstvu, karolinškom svijetu itd. Urednica Trivent Medieval je Teodora Artimon, koja nam je ujedno ponudila da sudjelujemo u cijelom ovom poduhvatu i na taj način iskazala veliko povjerenje u naše sposobnosti kako pronalaska tako i odabira kvalitetnih tekstova za seriju. Drugi urednici dolaze podjednako iz Europe i iz Amerike. Među njima su Maria Allesia Rossi s Princetona, Monica Ann Walker Vadilio sa Sveučilišta u Oxfordu, Anastasija Ropa iz Latvijske akademije i mnogi drugi. Kao što je to slučaj i kod nas, na pojedinim serijama često surađuje po dvoje urednika.

Naslov naše serije jest *History and Archaeology of South-Eastern Europe. From the Roman Period to the French Revolution* (<https://trivent-publishing.eu/68-history-archaeology-of-se-europe>). U njoj se objavljuju zbornici radova i monografije na engleskom jeziku. Predviđeni

ritam objave je jedna knjiga godišnje, no moguće su i iznimke. Tekst bi trebalo predati na engleskom jeziku. Recenzentski postupak koji će se provoditi je tzv. *double blind* postupak koji istovremeno osigurava i anonimnost i nepristranost, ali i prijavu u relevantne baze podataka. Važno je naglasiti da za objavu teksta nema autorskih subvencija koje su najčešće prisutne kod ostalih, nehumanističkih znanosti. Što se tiče formata, riječ je o klasičnom B5 formatu.

Ovom smo serijom željele prošiti, ali i prezentirati recentne spoznaje iz povijesti i arheologije jugoistočnog ruba Europe u dugom trajanju, od rimskog razdoblja do pada Ancien Régime. Konkretno, to bi značilo od 1. stoljeća prije Krista do kraja 18. stoljeća. Pod jugoistočnom Europom podrazumijevamo ona područja na kojima se danas nalaze Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Srbija, Kosovo, Sjeverna Makedonija, Grčka, Bugarska i južni dijelovi Rumunjske, dok se ostatak teritorija Rumunjske, Mađarske i Slovačke, kao i Turske i Italije uključuje kao najbliži komparativni materijal, pa je stoga moguće uzeti u razmatranje djela koja obrađuju ta područja. To je područje u svojoj dugoj povijesti istovremeno bilo i unificirano i podijeljeno: ponajviše ga je naseljavalo slavensko stanovništvo, kao i druge autohtone i useljeničke balkanske populacije (Vlasi, Albanci, Grci, Romi, Židovi); bilo je podijeljeno na temelju svoje pripadnosti istočnom i zapadnom kršćanstvu, kao i latinskoj ili grčkoj i slavenskoj pismenosti s konstantnim promjenama i preklapanjima granica između političkih, kulturnih i konfesionalnih jedinica, od carstva do nacionalnih država. S ekonomske pak strane na to se područje gledalo kao na most između Zapada i Levanta.

Sama serija fokusirat će se na različite aspekte društvenih, političkih, ekonomskih, kulturnih i konfesionalnih okolnosti i razvoja tog područja u cjelini, kao i pojedinih jedinica u njegovom sastavu. Baš kako i nas dvije predstavljamo naše dvije jedinice u sastavu novouskrslog Zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Urednički odbor smo birale na način da su podjednako zastupljeni stručnjaci iz povijesti i iz arheologije, kako bismo vam ponudili što širi raspon tema i pomoć u čitavoj proceduri (Nada Zečević, Goldsmiths University of London; Mihailo Popović, Die Österreichische Akademie der Wissenschaften; Krisztina Arany, Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára; Inga Vilogorac Brčić, Sveučilište u Zagrebu; Jelena Jarić, University of Oxford; Csaba Szabo, Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu / Szegedi Tudományegyetem; Dubravka Božić Bogović, Sveučilište u Rijeci).

U posljednje vrijeme mnoge svjetske izdavačke kuće pokretale su mnoge serije koje se bave spomenutim zemljopisnim područjem. Jedna od njih zasigurno je Brilllova serija *East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450-1450* koju uređuju Florin Curta i Dušan Zupka, ili *Central European Medieval Studies* izdavača Amsterdam University Press koji uređuje Nada Zečević. Ondje se podjednako mogu naći i povijesni i arheološki radovi, no ovom našom serijom, koja zasigurno pokriva izrazito široko geografsko područje i dugačak vremenski period, želimo pružiti našim kolegama priliku da objavljuju djela na engleskom jeziku kako bi bila dostupnija, ali prvenstveno vidljivija široj znanstvenoj publici. Isto tako, specifičnost je Trivent Publishing što se trudi ostati znanstveno relevantan, pa su stoga nužne prijave u različite baze (npr. WoS). Trenutno je u pripremi prva knjiga te serije, naslovljena *Entangled Histories of People and Places in South-Eastern Europe (4th-16th Centuries)*, kojoj su urednici Kosana Jovanović, Suzana Miljan i Goran Bilogrivić. Knjiga je rezultat izlaganja održanih u svibnju 2019. na *Četvrtoj medievističkoj znanstvenoj radionici u Rijeci*, održanoj na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Riječ je o međunarodnoj radionici pokrenutoj 2013. godine sa svrhom da se mladi istraživači

srednjeg vijeka, bez obzira na discipline, međusobno upoznaju i tako stvaraju bazu za kasnija istraživanja. Stoga na ovaj način pozivamo kolege, arheologe i povjesničare podjednako, da se odazovu našem pozivu i pošalju svoje uratke ili na adrese Odsjeka za arheologiju (Lj. Perinić) odnosno Odsjeka za povijesne znanosti (S. Miljan), ili na adresu: historyandarchaeologytrivent@gmail.com.

Kao zaključak, ovo je tek prva od mnogih budućih uspješnih suradnji unutar sestrinskih znanstvenih disciplina našeg Zavoda, koja je započela u trenutno iznimno turbulentnom razdoblju koje se ovaj put zbiva na globalnoj razini.

Suzana Miljan, Ljubica Perinić